

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 2. Quæ ventura Ira?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Sunder enim venisse constat, non fide, fugere à ventura ira satagentes. Alij plerique sentiunt ex vitæ præteritæ malitia eos progeniem viperarum appellari. Nocentissimum est namque serpentum genus, viperæ, leni morfu perimunt. Alij ita dictam, quod vi perimat, alij vero quasi Viperam; Aristoteles enim ait *ἡ δὲ βίβλος ὡς ὁ κενὸν ἐν ὕδατι*, in membranis viuum parere.

Vipera est-figies Pharisæorum. Vipera proprium est, ut ait Plin. l. 11. c. 37. dentes condigimus, itaque innoxia videntur, cum tamen morsus sit immedicabilis: viua pharisaicæ hypocrisis, & calumniæ effigies.

§. 2. Causa cur adeo duriter agnoscentes peccata sua Ioannes excipiat, ut auctoritatem illis apud populum detrahat; Potentes etenim fuerunt, eosque populus audiebat, hinc crebro ab illis pericula, & seditio, adeo ut regibus quoque timendi essent. Nam Saducæi se e magnatibus & regibus adhaererebant, eorumque vitia fouebant, quibus ex opum abundantia Epicuræorum secta conuenientior erat. Adhuc Ioannes Hircanus Simonis Macchabæi filius dicitur defecisse. Alexander certe suo principatu Phariseorum octingentos crucibus affixit, & in conspectu morientium cum aula pellicibusque epulatus est. Facinus inter barbaros etiam inusitatum. Vicissim se hodie, qui diuersas religiones sectantur, de Pharisæismo accusant. Interim omnibus dicitur. *Va vobis iheris, ad quos Phariseorum vitia transferunt.*

QUESTIO II.

Quæ ventura ira?

Pharisei §. 1. *Μετανοεῖτε* appellat, æternas inferni poenas, quas miratur illos fugere conatos, quod Phariseos ingens teneret superbia, sanctosque se arbitrantur, id est omnes minas, omnesque calamitates à se abesse, quam longissime. Saducæi vero, qui nec angelum, nec resurrectionem crederent, adeoque pro anilibus fabulis infros, & manes haberent, nullo metu rerum post mortem tangebantur? Vtrique itaque longe aberant à via ad salutem. Puerile est quod Beza monet, vertendum, præmonstrauit, Erasmus, submonstrauit, *ἡ δὲ βίβλος* est demonstrare, ut & *δοκὸς* est, ut conuertit etiam Syrus. Firmum contra eos argumentum qui penitentes iam fiducia speciali plenos aiunt. Nullam iram Dei timere. Si enim illi vere penitentes erant, & iram venturam fugiebant, non igitur certarent iram Dei nullam superesse. Non enim ut venturam fugimus, quod desisse nouimus.

§. 2. Irenæus aduersus hæreses, l. 3. c. 9. Ex his omnibus probat vnum esse veteris, & noui testamenti Deum. Matthæus enim apostolus vnum & eundem sciens Deum qui promissionem fecerit Abraham facturum se semen eius, quasi stellas celi, qui per filium suum Christum Iesum à lapidibus cultura, in suam nos agnitionem vocauerit, uti fieret populus, qui non populus; & non dilecti, dilecti, ait Ioannem preparantem Christo viam, his qui in carnali quidem cognitione gloriabantur, varium autem, & omni malitia completum sensum habebant, eam penitentiam quæ à malitia reuocaret, annuntiantem dixisse: Progenies viperarum, quis vobis monstrauit fugere ab ira ventura? Facite ergo fructum dignum penitentia? & nolite dicere in vobis ipsis. Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quoniam potens est Deus, ex lapidibus istis suscitare filios Abraham. Penitentiam igitur eam, quæ esset à malitia, præconabatur, sed non alterum Deum annuntiabat, præter eum qui fecisset promissionem facere, ille præcursor Christi; de quo iterum ait Matthæus, similiter autem & Lucas. Hic enim est qui dictus est à Domino per Prophetam, Vox clamantis in deserto: parate viam Domino, rectas facite semitas Dei nostri. Omnis vallis implebitur, & omnis mons & collis humiliabitur.

tur, & erunt tortuosa in directa, & aspera in vias planas, & videbit omnis caro salutare Dei nostri. Vnus igitur, & idem Deus est, Pater Domini nostri, qui & Præcursor per Prophetas missurus se promissit: & salutare suum, id est, verbum suum visibile effectui omni fieri carni, incarnatum & ipsum, ut in omnibus manifestus fieret rex eorum.

VERSVS 8.

Facite ergo fructus dignos penitentia.

QUESTIO I.

Qui sint fructus digni penitentia?

§. 1. *C* Aluinus, re, non verbis prestare penitentiam interpretatur; deinde ait, bona opera dicti fructus penitentia. Beza vertit, conuenientes penitentia, non satis expressa vi verbi Græci, aliud est enim dignum, aliud vero conueniens esse. Parum vero illi est male vertere, nisi & interpretem nostrum calumnietur. Sed certe dignos penitentia (inquit) (ut vetus interpretes conuertit) vix aliter intelligi posset, quam contrario penitus sensu, digni videlicet, quorum aliquem peniteat. Non intelligit ille se imponere nostro, quasi dixerit, dignos penitentia, cum sit non modo in nostris libris, penitentia, sed etiam in Bezae contextu. Deinde totum hoc quicquid est, etiam in Spiritum sanctum intorqueti potest. In Græco legimus: *καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς μετάνοιας*, quod eodem cauillo obnoxium est. Curenim non dicat arguator: *ἀδελφὸν μετάνοιας*, ut *ἡμεῖς*, *ἀδελφὸν*, dignum morte, plagis? Sic enim dicitur 4. Reg. 4. 25. Esther 16. 5. Sap. 3. 5. Ierem. 10. 15. 2. Mac. 7. 27. & 15. 11. Luc 12. 48. Sic etiam *ἀδελφὸν τῆς μετάνοιας* *ἵππα πταίναντες*, & 1. Tim. 1. 15. *ἀδελφὸν* *δοκῶντος* *χρῆς*, acceptione digaus. Sic Philipp. 1. *μὲν ἀδελφὸν τῆς εὐαγγελίας* *τῆς ἡμετέρας* *πολιτείας*. quoniam & olim ita locuti sunt Græci Thucyd. l. 7. *Ἀναμαχητὸν* *ἀδελφὸν* *τῆς πόλεως*. Si non potest aliter intelligi locutio latina, ergoneque Græca. Imò minus Græca. Nam dignum aliquid latinâ lingua dicimus, quod vel præmio, vel pœna compensandum est; deinde quod conueniens est, seu consentaneum causâ, à qua originem ducit: sic dignum genere, patre, patria dicimus; nempe qui dignus sit, ut à talibus tantisque principium ducat. Sic Horatius l. 2. Sat. 3. Fac aliquid dignum promissis. Ita Balbus l. 8. Epist. ad Cicer. *Suscipe cogitationem dignissimam tuam virtutis*; hoc est, quæ digna censetur, ut à tua virtute proficiscatur. uti hoc loco; quæ ita digna sit, ut à vera penitentia procedat. Similia plane innumera sunt: ut mirum sit homini mediocriter docto in mentem istas venire argutias potuisse. Sed cum de fide, & antiquitate agitur, furor, itaque mentem præcipitant.

§. 2. Caluinus hanc doctrinam, sive in patrum corruptam penitentiam, ipse penitentiam ait esse interiorem hominis renouationem, quæ in externam vitam emergit, sicut ex se fructum producit arbor. Nullo modo penitentia est ipsa renouatio, sed via ad renouationem, non enim dolor de peccato, est iustitia aut sanctitas, ut supra ostendi. Penitentia vnica, atque vna virtus est, pars renouationis, eius fructus, non modo externa vita, sed etiam interna. Præcipui enim fructus virtutum sunt, qui ex corde oriuntur, & sancti voluntatibus perficiuntur. Sine charitate docet Augustinus fructus penitentia non esse. Et Serm. 66. de tempore. Fructus dignus est penitentia, transacta desistere peccata, & eadem iterum non agere. Penitentiam illam in animo esse dicit. Et l. 21.